Број 30. Нови Сад, у петак 30. новембра (13. децембра) 1918. Година I.

СРПСКИ ЛИСТ

Орган Српског Народног Одбора

Уређује Редакциони Одбор.

„Српски Лист“ излази сваки дан осим понедељника. — Претплата до краја 1918. године 12 круна. — Огласи 1 круна од петит реда. — Рукописи шаљу се уредништву „Српског Листа“ у Новоме Саду (Конвикт), а претплата администрацији „Српског Листа“ у Новоме Саду (Конвикт). — Рукописи се не враћају.

Поједини бројеви 30 потура.

Културно освојење.

Народна Скупштина изрекла је 12. (25.) новембра оцепљење Баната, Бачке и Барање од Угарске. Већ пре тога окупирала је војска Краљевине Србије те крајеве. Ова два чина, одлука Народне Скупштине и окупација српске војске, засекли су одлучно у судбину ових покрајина. За њих настаје сасвим нов положај. Дужност је наша да размислимо и дамо себи рачуна о том какву одговорност и какве задатке повлачи за нас нови положај нашега завичаја.

Ово је потребно већ и стога, што се у нашем друштву чују и така схватања с којима се ми никако не слажемо и која, по нашем мишљењу, никако не приличе ни достојанству нашега народа, ни величанству оних догађаја на нашем југу којих смо ми сведоци. Чује се, наиме, мишљење да ми немамо ништа даље да радимо, јер ће сву бригу о Банату, Бачкој и Барањи узети на се српска војска. Који то кажу, ти заборављају да је српска војска свој задатак тиме већ извршила што је ове крајеве окупирала. Она, уосталом, као војска нема ни средстава, да у овој земљи што друго чини него да одржава ред и мир и да обезбеди живот и имање грађана.

Друго је мишљење, које се онако, на улици, чује, да ми, после наше изјаве о оцепљењу од Угарске и прикључењу Србији, немамо ништа друго да чинимо него да просто све предамо влади Краљевине Србије, која ће о свему даље водити бригу. На ово се има одговорити, прво, да ће се прикључење, у пуној форми, моћи догодити тек после Мировне Конференције, односно, после велике уставотворне скупштине Државе Срба, Хрвата и Словенаца, друго, да влада Краљевине Србије има сад, после три године окупације Србије од разних културних и некултурних варвара, и сама пуне руке посла.

Поменута мишљења, дакле, која, истина, нису ни од каквих службених фактора изречена, али се чују у нашој публици, нису ни правно ни стварно тачна. Али њима оскудева и свако етично оправдање. Така површна мишљења лакомислено поричу и све тежње наше и наших предака за независност и све наше досадашње тешке борбе за слободу. Зар ми сад, кад смо дошли до толико жељене слободе, не осећамо никакве дужности према нашем народу и завичају? Зар не осећамо морални подстрек да сад, кад је најглавнија сметња уклоњена: туђинско господство, овај наш завичај уредимо онако како нам је то лебдело пред очима за време ропства? Све наше лепе речи досадашње о Српству и народњаштву биле би, у том случају, само шупље фразе.

Не, нико озбиљан међу нама не мисли и не може мислити тако. Ми осећамо да историјска одлука наше Народне Скупштине повлачи за нас и велике дужности. Ми смо свесни о томе да није доста што српски војник стоји у Бији, Суботици и на Моришу. *Ми ову земљу морамо и културно освојити.* У доба демократије и културне интернационале, која нам свиће са запада, српско је оружје само символ нашега права. *Фактично* право моћи ћемо на ову земљу формирати само тако, *ако је и морално и културно окупирамо.* Свакојако ћемо, дакле, краће или дуже, морати ми сами узети власт и управу ове земље у своје руке.

Морално и културно освојење Баната, Бачке и Барање захтева велик напор и најплеменитије прегнуће свих наших душевних и физичких сила. Треба да нам је јасно да овај посао није лак и да сви морамо прионути уза њ, ако хоћемо да га поштено израдимо. Банат, Бачка и Барања су досад, не само политички. него и привредно припадале Угарској. Изрекавши оцепљење њихово од Угарске, ми смо их исекли из њеног економског организма, а тим прекинули уједно и саобраћајне и културне жиле, које су нас везивале с том државом. Исечени део мора се одмах сам организовати или прикопчати другом организму, ако не желимо да ова велика операција има тешких последица. Та нова организација мора се брзом и поузданом руком извести. Културни живот се не може, и не сме, прекидати.

У најтешњој вези с економском организацијом стоји саобраћај. Наша политичка веза управљена је сад другим правцем. За њом се мора ориентовати и привреда и саобраћај. Не више север, не више Пешта, него југ и југозапад. То значи, сва привреда добива нове везе и путеве, а за њом имају да пођу и железнице, и бродови, и друмови. Ово није, дакле, само политички преврат, него и економски, и преврат свега онога, што је у вези с богатим и развијеним економским животом ових крајева.

И духовни живот нашега завичаја има да се поведе сасвим новим правцем. Наш завичај је досад спадао у периферију Угарске, у т. зв. „народносну“ зону. Државни апарат се досад врло мало бринуо о правом просвећивању и духовном развијању ових крајева. Главна је сврха била: што бржа асимилација, то значи, насилно помађаривање. Главни метод је тога поступка био: ометати, заустављати, спречавати, а ако треба, и искорењивати све природне диспозиције и спонтане покрете у становништву овога краја, а силом накаламљивати неке туђе замисли, које одговарају „јединственом народу“ и „мађарској државној идеји“. С падом досадашње политичке управе, пале су и све ове некултурне тежње и сав насилнички систем. Ми имамо сад пред собом чисто поље. На нама је да посведочимо да смо ми културнији и хуманији од досадашњих власника. Ми треба да се покажемо сад не само као духовни ослободиоци Срба, Буњеваца и других народности, које овде живе, него, можда, и самих Мађара Баната, Бачке и Барање.

За сав овај многострук рад треба и материјалних средстава. Извора за та материјална средства има наш лепи завичај у обилатној мери. Треба те изворе пронаћи, покупити и распоредити. Треба да узмемо у своје руке и администрацију и судство и војну и полицијску власт, и све да организујемо и уредимо онако како захтевају потреба и живот становништва.

Дух који ће провејавати управу ове земље мора бити демократски. Не само стога што се сад, после великога рата, не може, можда, и не сме друкчије, него што је наше оцепљење од Угарске и значило протестовање против насиља и угњетавања. Логика ствари захтева да ми, који смо се досада против Мађара борили у име слободе и демократије, сад, кад смо се ослободили, и покажемо, како ми схватамо слободу и демократију.

Народна Скупштина од 12. (25.) новембра је изабрала Велики Савет од 50 чланова. То је засад наша највиша власт. Савет је поставио и Народну Управу. То је извршна власт, која је израз народне воље. Народна Управа има да организује и изведе све оне државне послове о којима смо горе говорили. Ова управа ће и владати све дотле док се не организује средишња влада Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца. А и после тога ће, без сумње, већи део чиновништва остати и даље на својим местима.

Ми се уздамо да ће Велики Савет и Народна Управа све опште и јавне послове нашега народа у овим крајевима уредити и отправљати онако као што се то ради код културних западних демократија. *То бисмо ми звали онда културним освојењем.* Сад ће имати да положи политички испит зрелости не само Савет и Управа, него, преко њих, и цео наш народ ових крајева. Имамо амбицију, да, кад, после Конференције Мира, предамо послове нашега малога завичаја нашој великој Југославији, сведоџба политичке зрелости наше буде првога реда.

Тих. Остојић.

поступа Народна Управа потпуно пра-

Догађаји у Немачкој.

Борба између Либкнехтоваца и умерењака. — Спартакова група навешћује општи штрајк. — Шта Француска захтева од Немачке.

Вођа крајњег крила немачке социјално-демократске странке др. Карло Либкнехт повео је најјачу борбу против војничког и радничког савета, који данас влада у бившој немачкој царевини. Он се ставио на чело т. зв. Спартаковој групи, која је верна копија руских бољшевика, те на многобројним народним зборовима ради на том, да обори и овакав поредак, какав у Немачкој влада после пада кајзеризма. У ту сврху Либкнехтовци држе многобројне зборове на све стране и развијају јаку агитацију у војсци.

За сада Спартакова група у војсци, која се враћа с фронтова, нема много присталица и зато она пуном паром ради међу радништвом. Група је навестила општи страјк и радници по муниционим фабрикама већ су напустили рад и изишли на улицу. Радничке организације се за сада нису придружиле општем страјку, али је врло лако могуће, да ће Либкнехтова струја надвладати и онда ће и Немачка доживети ону трагедију, коју су Немци у Брест-Литовску били спремили Русији.

И док Немци сами себи спремају ту трагедију, дотле велики део јавног мњења у Француској захтева да се за увек осигурају источне границе Француске према Немачкој. А то Французи хоће да постигну тим, што би биле успостављене границе Француске онако, како су од прилике постојале г. 1814., тако да би рудом богати крај око Сарбрикена и предео око Карлсруе имао припасти Француској. А немачке провинције на левој обали Рајне имале би се неутрализовати. А да ће те захтеве и Споразум (антанта) признати, за то јамчи присуство маршала Фоша и енглеског шефа генералштаба Вилзона при преговорима, који ће се ових дана одржати у Лондону,

О судбини бившег кајзера пише лондонски „Морнинг Пост“:

Абдикација немачког цара и престолонаследника није савезницима довољна, да би се хохенцолернска насиља у Немачкој онемогућила. Без обзира на питање ко је крив за рат, захтевају савезници *доживотно интернирање бившег цара* и траже даље, да се сви мушки чланови хохенцолернске куће изреком одреку права на престо“.

Но канда неће остати само на интернирању Виљема II, Јер против њега дижу оптужбу по делу *уморства* већ и приватне особе; на пр. једна удовица из Париза, којој је муж погинуо при торпедовању „Сисекса“, подиже такову тужбу против расцара.

Французи у Ахену.

(Радиотелеграми „Српском Листу“.)

Париз, 27. XI.

Јављају из Ахена: Француске су трупе ушле у Ахен 24. новембра. Оне припадају прослављеним дивизијама, које су под командом белгијског краља, чији је началник штаба био генерал Дегут, узеле учешћа у битци у Фландрији од 15. септембра до 28. октобра. На становништво Ахена је оставио долазак Француза дубок утисак, којима су биле придружене американске јединице, које су се такође бориле у Фландрији.

Шајдеман прориче глад Немачкој.

(Радиотелеграм „Српском Листу“.)

Берлин, 27, XI.

У берлинским политичким круговима се много говори о говору Шајдемановом, који је држао на скупу социјалдемократске већине и у коме је између осталога рекао: „Несавестан рад једне мале клике *довешће за кратко време дотле, да ми нећемо имати шта да једемо*, али ћемо за то видети код нас Французе, Енглезе и Американце. Овако се просто даље више не може. Ја лично овако стање не могу трпети више од осам дана. Не дође ли до промене, ја се повлачим.

На то се зачуше узвици: Не! Што не створите ред?

Разне вести.

(Радиотелеграфским путем.)

Берлин, 27. XI.

— Према вестима из Прага чехо-словачке су трупе поселе 24. нов. варош Хоенелбе.

— Према до сада покупљеним податцима, при крвавом сукобу у Берлину, који је био у у петак 23. новембра, погинуло је 11 лица а 35 је тешко рањено. Од ових тешко рањених умрло је још 6 лица, тако да је укупан број умрлих 15. (Као што се види, у Немачкој је дар-мар. Стари немачки греси тек почињу да се свете. Ур.)

Будимпешта, 27. XI.

— Избори за угарску уставотворну скупштину одржаће се неизоставно у току месеца јануара (по новом). Пре расписа избора мора се тачно утврдити, које ће територије старе Угарске послати своје посланике за уставотворну скупштину.

— Немачко-аустријски агенти разделили су оружје становништву у Западној Угарској, да га наведу да се оцепи од Угарске и придружи немачкој Аустрији.

— Румуни су посели целу жупанију Киш Кикиле, која лежи изван демаркационе линије.

— У Клужу су отпочели преговори између угарског војног министра и француског генерала Бертело, ради утврђивања демаркационе линије на истоку и западу, као и о томе на који се начин имају извести поједине одредбе уговора о примирју.

— Између угарске владе и Чеха дошло је до споразума, односно глатког развитка железничког саобраћаја на територији, коју су посели Чеси. На линији Жилина-Рутка-Будимпешта, која је директан саобраћај између Угарске и Чешке, већ је уведен саобраћај без сметња.

— У угарском министарству трговине отпочели су данас стручни преговори за уређење привредног и саобраћајног питања између Угарске и Југославије до закључка мира. Од стране Југославије учествује на овим преговорима народни комесар за трговину и радиност Ђорђе *Шурмин*.

Народни порез је порез слободе!

ЛИСТАК.

Говор Др. Смодлаке

приликом доласка српске војске у Спљету.*)

„Браћо, нашем срцу најмилије! Неумрли витезови српски!

На доласку вашем, у главни град Далмације, поздрављам Вас у име земаљске владе, и у име свеколиког грађанства Далмације вам кличем: Добро нам дошли непобедиви соколи наши!

Добро нам дошли ослободитељи наши, дико наша, поносе наш, цвете наш, најлепши и најмилији!

Благословен био час, кад вас видесмо! Благословена вам свака стопа била! Благословене мајке, које су вас родиле! Благословена колевка, која вас је одњихала! Благословени опустели домови ваши, који се у црно завише, да нама узмогне синути златно сунце слободе, што нас сад обасјава! Колико смо чезнули за овим часом! Колико је хиљада наше браће умрло с последњим уздахом на устима: „Ах, зашто ми Боже, не даде, да их видим! Колико нас је хиљада, по душманским тамницама и казаматима уздисало за овим часом, који доживети вреди више од читавог века.

У име свих мртвих, који не дочекаше и у име свих оних живих, који дочекаше овај вредни дан, ја вас поздрављам јуначка браћо наша, и поред Вас поздрављам мртве другове ваше, који у овај час над нама криле у дивној ведрини нашега неба, благосиљајући са висине, докончање великог дела, што га својом крвљу запечатише.

Ми, никад ни у најцрњим данима не изгубисмо веру, у нашу звезду. Ми смо знали, да ће те ипак једном доћи, али не знасмо од куда.

Мишљасмо, доћи ћете са севера или са запада, или са истока, свакако по крају.

А кад тамо, гле како се сретно преварисмо! Ви нам долазите с југа: по мору нам долазите, сретни наши морепловци, те нам доносите гласе радосне, да је извађен Марков топуз, из морских дубина, да је скинута Маркова клетва с нашег рода, и да је робовању нашем, на мору и на копну, крај.

Добро нам дошли, славом овенчана браћо нашо, осветници, заштитници наши, а ето сад и стражари нашега сињег мора.

У добри час стигли међу нас, на радост и утеху нашу, а на страх и трепет сваком душманину, који се усуди дирнути у наше море.

Јуначки синови наше јуначке земље, који после тешких шест година ратовања долазите на ово кићено приморје, ви већ давно прекорачисте међе мале и велике Србије. У овом сте граду данас далеко преко граница Душанова царства. Ви освајајте и стварајте ново куд и камо веће и силније царство, Југославију, заједничку државу и мајку нашу. Али и ово је ипак све Србија ваша, ово је Највећа Србија јер ће Југославија коју ви својом крвљу искуписте бити способна и достојна да живи само док буде имала дах ваше мале Србије која је вас родила и научила умирати за слободу.

Ову велику нашу државу ви освојисте већ пре почетка светскога рата. Ви ускрснусте Југославију из гроба, још онда кад први пут осветисте Косово и повратисте Душанове престонице. Свака ваша ондашња победа је два душманина у срце погађала.

Освајачи Куманова, ви освојисте Спљет, освајајући Прилеп, ви освојисте Загреб; освајајући Битољ, ви освојисте Љубљану. Јача и силнија од победе оружјем, била је онда ваша победа над срцима нашим над клонулостима нашом, над очајањем нашим.

Ваша јуначка дела нас подигоше из ништавила, по вама нам опет омиле живот, који до сада бејаше животарење робова; по вам

*) О свечаном дочеку српске војске у Спљету донели смо у своје време опширан извештај, у коме смо споменули, како је стари борац и патник наш, првак хрватски на Приморју др. Јозо Смодлака поздравио српску војску. Сад смо у стању, да тај значајни говор у целости донесемо. Ур.

Штампарија Супек и Јовановић, Нови Сад, Житна пијаца број 22.

ти из места и са стране.

Крсна слава Њ. В. краља Пе- На дан св. Андрије Првозваног владалачки дом Карађорђевића крсну славу. Тога дана ће, како у свима овдашњим нашим црква-ти служба Божја, а Њ. В. краљу и славном дому Његову спремају тај дан многе телеграфске честитке.

Пашић у Београду. У понедељак је из Париза у Београд преко Трста и , председник Српске владе Никола Па- својом женом и ћерком. Дочекало га јанство у великом броју, које га је ра- поздравило, чим га је угледало. Пред а су изашли и чланови загребачког На- Вијећа, међу којима беху браћа При- ићи, др. Анте Корошец, др. Едо Луки- р. Тресић-Павичић и други, затим ми- српски Рашић, Ђуричић и Нинчић. На в Тоше Михајловића, београдског тр- рекао је Пашић, да од српског народа хоће ли се показати достојан своје и поднетих жртава и достојан љубави ћи, коју су нам велики и пријатељски ици указали. Пред српским народом сјајна будућност и ако не буде први, он жако бити међу првим великим и кул- и европским народима, када буде до саградио Краљевину Срба, Хрвата и наца („Правда“).

Одсек за Народну Одбрану у Новом налази се у Српском Учитељском Кон- (леви улаз, прва соба десно при земљи).

Искључење словенских ђака са бечиверзе. Немачка омладина бечке уни- донела је закључак, по коме забрањују ловацима и Југословенима да и даље ују бечку универзу. — Ми им на том о бити само захвални, јер ће наша ина имати више да научи у Београду, и Паризу, него у Бечу. Ми смо задо- и што ћемо се опростити немачке „кул-

Организација војске. Народно Веће ребу је одлучило, да из темеља реорга- а своју војску. Основана је комисија, је за шефа именован пуковник Милан ићевић. У споразуму са повереником за ну одбрану, пуковник Прибићевић је од- да се све војне посаде имају ставити под заповедништво краљевске српске војске, а сва месна заповедништва прелазе на српску војску.

— Родољубиви рад у Чуругу. Као што нам јављају из Чуруга, и у том великом српском месту живо се ради на скупљању новчаних прилога за подмирење народних нам потреба и на скупљању милодара за ублажење невоље наших страдалника. Акцију је повео Нар. Пододбор чурушки на челу са врсним својим председником дром Симом Тапавицом, и успех је врло повољан. Од појединих Чуружана скупљено је 71.501 К 60 п. Та свота је већ предата Нар. Одбору у Новом Саду. Сама политична општина још није дала свој прилог из разлога, што још није подигла своје улоге, и јер се ова привремена управа не сматра надлежном да даје прилоге; а политична општина ће дати на ту цел најмање 100.000 К. Осим тога има сигурног изгледа, да ће поједини Чуружани приложити још 30.000 К, тако да ће Чуруг дати на народне потребе округло 200.000 К.

Осим тога је у Чуругу скупљено: 960 мушких кошуља, 278 гаћа, 158 скута, 892 пешкира, 570 женских кошуља, 114 комада дечјег рубља, 175 белих чаршава, 16 јастучних навлака, 15 перјаних јастука с навлакама, 200 мет. српског платна, 4 јоргана, 46 женских блуза, 2 мушка капута, 9 марамица, пô киле вунице, 4 пара чарапа и 2 бале разног ситнијег рубља. И даље се купе ствари. Осим тога пописано је за неколико вагона жита и кукуруза као и до 10 вагона купуса и чим превозне прилике дозволе, та ће се количина одаслати у Београд.

Народни Пододбор у Чуругу је осим тога предао српској војној команди у Новом Саду 294 вола, 300 оваца и 35 коња, а у изгледу је да ће бити предато још 50 волова, око 100 оваца и око 40—50 коња, што се од немачке пљачке по Србији још налази код појединаца.

Овакав родољубив рад Чуружана заслужује сваку похвалу.

— Истрага због убијства два брата. Из Ковиља нам јављају: Како смо зло живели под мађарском управом, доказује и ово: У почетку рата, када се упадом српске војске у Срем Сремски Карловци морадоше преко Ковиља даље селити у Бачку, тада сви Ковиљчани морали су са колима својим у помоћ им притећи. Тако их је морао селити и Мика Марков-Ранитов. Пролазећи с Дунава кроз село, рече своме детету, да нахрани и напоји коње. Један војник Мађар то му не дозволи. Мика му на то српски нешто опсује. Неки Филип Браун, Шваба, који је био комесар на долми, стаде злонамерно тумачити рђаво речи Микине том солдату, велећи, да овај мрзи Мађаре и мађарску државу. Војник отера одмах Мику у варошку кућу. Ту дође и један брат му Бранко и мати му. Они их стадоше кумити и молити, да им пусте Мику. Неки лајтнант Томе без икаква преслушања, већ само на основу исказа тог војника и Брауна нареди, да се одмах како Мика, тако и Бранко имају стрељати. У 2 сахата после подне одведоше их на Дунав, постреляше их и бацише их у воду, која их је прогутала. Мика би сад имао 40, а Бранко 27 год. Сваки је имао по двоје деце. Њихов отац има још шест синова, који сви траже истрагу против убице. Истрага се води. Браун је одмах сутра дан после стрељања стругнуо у Чуруг. Он је сад ухапшен. Томеа траже.

— Родољубље Госпођинчана. Заузимањем Срп. Нар. Одбора у Госпођинцима скупљено је и предато Срп. Нар. Одбору у Н. Саду 68.502 круне. Из списка прилагача видимо, да за наше народне потребе приложише: Политична општина госпођиначка 30.000 круна, српска црквена општина 10.000 К, а остало приложише поједини родољуби.

У корист Српског Црвеног Крста приређена је 18. нов. (1. дец.) у Госпођинцима забава српске омладине те је и том приликом скупљено 2235 К добровољних прилога. Забаву су приредиле гђце Зора и Вукица Бузарске, Јованка и Дева Попове, Будимка Вуксанова, Драгиња Малешева, Перса Ђукићева, Дара Локићева и Драгиња Црнобрња под управом командира краљ. срп. страже г. Пантелије Поповића, наредника. Због скученог простора у листу не можемо донети имена појединих прилагача, али Срп. Нар. Одбор у Н. Саду ће у своје време објавити спискове прилагача и онда ће се видети, шта је ко учинио за српску ствар. Овакова пожртвовност браће и сестара у Госпођинцима заслужује сваку похвалу.

— Пустошење шпањолске болести. Пишу нам из Ковиља: Нашу радост, коју осетисмо, кад нам дођоше браћа ослободиоци, доста узмућује шпањолска болест, која нас јако треби. Како рђаво стојимо у здравственом погледу, о томе нас уверавају ови податци: у Горњем Ковиљу има 3000 душа. Од 10. октобра до 27. новембра по н. к. умрло је од шпањолске болести 27 душа, од друге 10. Свега 37. А родило се свега за то време 13. Дакле 24 српске душе је више умрло, но што се родило. Од 1. јануара амо родило се 47, а умрло је 86 душа. Болесника има сад око 300. Наши лечници: др. Иван Атанацковић и стари г. др. Ладислав Паучић, који је родом Словенац из Крањске навек су на ногама.

— Умро арцибискуп Штадлер. Љубљански кореспонденцбиро јавља, да је у Сарајеву умро у дубокој старости арцибискуп врх-босански др. Јосип Штадлер. Покојник је одувек био верна слуга аустријских господара, због чега није био ни код Срба ни код једног огромног дела Хрвата ни најмање обљубљен. Око средине светског рата био се Штадлеров „Хрв. Дневник“ почео оријентирати у југословенском правцу, али на заповест „ловћенског барона“ Саркотића убрзо се Штадлеров лист вратио најмрачњачкијем бечком правцу. Пре две године је, у друштву са злогласним др. Пиларом и Ванцашом, поднео краљу Карлу меморандум, у ком је тражио да се, без Србије и Црне Горе, успостави Југославија у корист тријализма. На срећу, ова глупост нас је мимоишла.

— Исправак. У књижевној вести о књизи г. Николе Марковића *„Мађари на делу“* погрешно је наведено да књига стаје *једну* круну. Цена је тој књизи *две* круне.

пет омили род наш, кога се стиђасмо, ља наша, коју проклињасмо, јер туђину ше.

Наш препород, па сада наше Ускрснуће у највећој мери дело ваше, српске вој- На једну страну ваша дела, а на другу учинисмо сви ми остали, од Соче до е, ваша ће страна претегнути.

Зато вас волимо, војници српски, зато вас мо, зато вам име дижемо до небеса, и но са вама кличемо ономе, који вас је о и за победе приправио, на чему вам свет завиди, врховном војводи вашем, Великога Вожда, краљу вашем и нашем. Да живи краљ Петар! Да живи војска а!

Дрхтавим гласом др. Смодлака завршава: А наоколо свуда преко свачијих трепалете мале и искрене сузе радости и тро- Сузе од велике и превелике среће.

Свуда сузе: низ старо, наборано лице и еделе бркове, као и низ девојачке образе, лице младића као и низ лице госпођа.

Сам мајор и његови момци ганути Др. Смодлака срдачно стиска руку ру и љуби се са њиме. За њиме ли чланови владе.

Мађари нападају Словачку.

Праг, 29. новембра.

„Народни Листи“ јављају:

На основу утаначења, које је склопљено између заступника мађарског министарства војног с једне, и француског заповедништва и заступника чехословачке војске с друге стране, Мађари су отпочели повлачити своје трупе са територије Словачке.

(Као што се види, Мађарима не поможе њихово разметање и претња са „оружаним отпором“. Морају да се чисте оданде, где немају шта да траже. Ур.)

Кратке вести.

Антанта тражи од Немачке списак свих готових убојних бродова и који се још граде, заједно с ваздушним и помоћним бродовима и подморницама, готовим и које се граде, што се сад налазе у немачким лукама. Даље тражи, да јој Немачка за 48 сати јави, кад ће се оклопљена крстарица „Макензен“ моћи одвући у одређену енглеску луку. Савезници хоће

поступа Народна Управа потпуно пра- вати имамо обљу

да прегледају и Фридрихсхафен (на Боденском језеру) да се увере, нема ли тамо још ваздушних бродова.

Румунска војска је посела Брашов.

На расписани чвшки зајам слободе је до 7. дец. потписано преко једне милијарде. (Да дивна примера родољубиве пожртвовности у Чеха! — Ур.)

Чешка војска је посела Теплиц Шенау, коју су варош Немци у Чешкој били одредили за главни град т. зв. Немачке (!) Чешке.

У Карољијеву министарству појавиле се несугласице. Бивши Апоњијевци и Андрашијевци, који су се увукли у Карољијеву странку, хоће сада да буду радикалнији и од самога Карољија. Избила су трвења и са демократским и социјалистичким министрима. Мађарска је невоља и то, што још никако не могу да организују своје дипломатско заступство у иноземству. У Швајцарској је мађарска влада послала за посланика Розу Беди-Швимер, али швајцарска влада неће ову да призна.

Уметност.

— Успех сликара Карла М. Лехоцкога. Читамо у загребачким листовима, да је наш земљак Словак, академски сликар Карло Милослав *Лехоцки* постигао најлепши успех изложбом својих слика. „Загребачки Дневник“ од 13. новембра пише међу осталим и ово: „.....„Свети словенски херојизам и љубав“ је натпис једнога цртежа, који је велик као какав зид. Снажно, дивовско тело, са главом Самујила Томашика, писца свесловенске химне, та слика приказује не само еманацију једног великог духа, лепоту тела и душе, него је то заправо реализација речи: Ми стојимо поносити кано клисурине. То је алегорија свесловенског херојизма, који се исказивао у сталној љубави и борби за слободом, но стално праћен и једном јединственом, вишом љубави.....“ Осим ове слике Лехоцкога, која изазива дивљење сваког посматрача, за остале његове радове критичар вели: да их одликује озбиљност, савршеност технике и финоћа. Лехоцки је мистичар, идеалиста и сањало. Он воли природу, али природу лепу, дирљиву и идеализовано. Он је уметник, који у природи и у васиони тражи вечиту истину и љубав.....

* * *

Успеху г. Лехоцкога и ми се од срца радујемо. За време овога рата и он је био гоњен и интерниран. Као уметник и Словен и као словачки родољуб и агитатор он је страшне дане преживљавао. У последње време живећи у своме родноме месту, у бачком Гложану, израдио је више својих радова које је сада изложио у Загребу. Као што смо извештени г. Лехоцки намерава доћи и у Нови Сад да изложи своје слике. Он је и пре рата живио овде неко време и многи његови радови су купљени од наших људи. Пре тога је излагао своје радове у Чешкој и у Америци. Сада се надамо, да ће наши уметници моћи остати и у својој отаџбини.

В. В.

ОГЛАСИ.

На чајанци у петак 6. о. м. промењени су забуном у гардероби 2 зимска капута. У капуту који је остао, нађена је I. разр. карта из Нова Врбаса, џепница са монограмом Т. А., рукавице и још неке ситнице. Господин са стране који је однео туђ капут нека се јави писмено или усмено варошкој полицији у Н. Саду, или гардеробисти: Francki Vilmos, Andrássi u. 9. 75 2—2

МАРИЦА Ч. ОБРАДИНОВИЋ
налази се
у Новом Саду у Конвикту.

Куће домаћицу

35—50 год. стару савесну и марљиву тражи чиновник (инжинир) удовац привремено у вароши Травнику (Босна) са троје мушке деце од 4—8 година; иста ће имати потпуну опскрбу, плату по споразуму, обратити се трговини Паја Ст. Јаковљевић Н. Сад, Кошут Лајош ул. 9. 1—3

ЈЕДИНА СРПСКА
трговина парфимеријских, козметичких, фотографских и тоалетних прибора „ХИГИЕА“
у Новоме Саду, Кошут Лајошева ул. 30
у згради поред велике католичке цркве.

Изврсна средства за полепшавање и неговање лица, зуба, руку и косе као разних прибора Божићне поклоне за тоалету и маникирање као и разних парфима.

Умољавам п. н. грађанство Новога Сада и околине, да ме као младог Србина потпомогну и поклоне поверење. Послуга је брза и тачна, цене су умерене, на велико знатан попуст. С одличним поштовањем

4—10 **Коста Живојновић.**

МЕСАРСКА РАДЊА
Николе Николића и Синова
У НОВОМ САДУ
потребује једног **научника**. — Ступање одмах. 55 2—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
Удов. ЈОВАНА ДРИДАРСКОГ
НОВИ САД, - Ћурчијска улица број 9.
Препоручује богато стовариште у мушким и женским штофовима, тако исто велики избор у порхетима. 60 3-3
ЦЕНЕ ЈАКО СНИЖЕНЕ.

Оглас.

Саобраћајном одсеку Народне Управе потребни су:

1.) 7 тајника са академском предспремом;

2.) 9 архивара или протоколиста са средњошколском предспремом;

3.) 1 Ликвидатор са средњошколском трговачком предспремом;

4.) 20 писара са нижом средњошколском предспремом.

Горње особље биће намештено у Новом Саду, Темишвару, Суботици и Печују. Чиновници под 1.)—3.) долазе у IX. и VIII., а писари у X. и XI. класу и то према пракси им.

Молбе са сведоџбама у препису имају се што пре поднети поверенику одсека за саобраћај у Новом Саду — (градско мерничко звање).

Нови Сад, 26. XI. 1918.

Саобраћајни Одсек
Народне Управе.

3—3

Траже се 3—4 КУЋЕ на продаји номске са целим потребним комфором. пак на кат и за издавање. Агенти искљ Продавци нека се обрате на
Др. Радивоја Стратимирови
62 2—3 адвоката
Нови Сад, Кошут Л. ул. бр. 1

ОБЈАВА
„Добротвор“-а као задруге у Н.

„Добротвор“ јавља својим чланови услед тога што је новчани промет на био застао као и промет писама на Земун—Рума—Митровица сасвим пре многи наши чланови нису начисто, једн што позиве за уплату не добивају? зашто им се на нашу адресу предат натраг враћа? — овим стављамо на зна се сада већ може новац поштом отпра а чим буде пруга Рума—Митровица опр на — коју је немачка војска у злој н порушила — отправићемо члановима се сада заостале позиве за уплату.

Нови Сад, 26. нов. (9. дец.) 1918.

71 2—3 УПРА

Газдарица = = и кувариц

самостална старија треба ми у мој ћи у Каменици код двоице нас о

72 2—3 **Драгутин Станков**

За моју ћурчијску радионицу потре
више добрих раденика кожуха
(који раде на постави т. з. киршнера) уз плату, дајем стан и храну (кост), посао ј лан преко целе године, исто тако т једнога или два дечка од добрих родите шегрта. **Адам М. Ћирић**, ћурчија, **Ириг** (

Бр. 3979
1918. ЕКС

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на уп њено место општинског лекара за м Мошорин, Вилово и Лок са седишт Мошорину.

Годишња плата 1600 К. стан и писана такса за лечење.

Изабрати лекар има права сопст ручну апотеку држати.

Рок стечаја истиче 31. деце 1918. по старом календару.

Изабраном лекару ставља се у глед да ће уживати сва берива ш бивши лекар уживао. Молбе се и на доле означено звање слати.

ТИТЕЛ, 24. новембра 1918,

МИЛАН ВУЈИ
61 3—3 срески начелник

Хартије од вредности као и обвезни ратног зајма по најбољој цени купује Банкар В

Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

Штампарија Супек и Јовановић, Нови Сад, Житна пијаца број 22.

Штампарија Супек и Јовановић, Нови Сад, Житна пијаца број 22.